

ספריי — אוצר החטים — ליאו באויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שני אורסאהן

מליאבאויטש

יתרנו

מתורגם ומעודכן לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טז
(תרגום חופשי)

ירצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמישת אלפים שבע מאות שבועים ושמ שביראה
שנת הקרא
שנת המאה וחמשים להשתלכות יהוללא של כ"ק אדמו"ר הר' גמלה צדק נ"ע

עלילוי נשמה

הרה"ח ר' מאיר בן הרה"ח ר' חיים ארי לייבиш ע"ה שטרסבורג
נפטר ביום כ"פ שבט ה'תש"ס
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנו ובתו

הרה"ת ר' שלום דובער הלוי וזוגתו מרתה טובה שיחיו
ומשפחתם שיחיו לוין

* * *

עלילוי נשמה

מרת דינה רייזעל בת ר' יצחק אהרון ע"ה ציקמאן
נפטרה ביום כ"ה שבט ה'תשמ"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנה

הרה"ת ר' אהרון ואלף וזוגתו מרתה פולינה
ומשפחתם שיחיו ציקמאן

* * *

עלילוי נשמה

מרת ריזיל בת ר' חיים בנימין הלוי ע"ה עסטולין
נפטרה ביום כ"ו שבט ה'תשנ"ז
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י י"ח שיחיו

לשנת ברכה והצלחה בכל מכל כל
והעיקר התגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ממ"ש נאר!

הו שותף בהפצת ענייני "משיח וגאולה"!!!

להקדשות ולפרטים נוספים:

טל.: (323) 934-7095 (718) 753-6844 או

אימייל: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת לה衰ג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

יתרנו

עלילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א
ראפ

חסיד ומקשור בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמור"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיויחד
וזכה שהרבី שלח המצאות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נוams קבוע בסיוומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "זעיר המהנכים"
פעל במרכז בענייני שלימות הארץ
ראש מטה שירה זומרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קידב רבים אל רבנו ובדריכי גועם
השאר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו ונשיאנו

נקטו בתאנונת דרכיהם
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
יב' תמוז ה'תשע"ה
ת. ג. צ. ב. ה.
(מנוסח המצבה)
*

נדפס ע"י יידיון

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלויז זוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שלוב

ליישב את הסתירה שבין שני הפסוקים, אלא
שבפסקוק כאן, לפני ידיעתנו אודות הפסוק
המאוחר יותר כי מן השמים...," מתעורר שפק
- "יכל" - אם ירד עלילוי ממש" או לא. וכיון
שהמקרה אי אפשר להכריע ספק זה, מצטט
רש"י בחוכחה פסק מאוחר יותר - "תלמיד
לומר כי מן השמים דברתי עמכם".

יש להבוי: מנין מתעורר כאן הפסוק אם ירד
עלילוי ממש".

ב. הפסוק אם ירד עלילוי ממש"

מתעורר עקב פסוקים

קודמים

הסביר לכך הוא: בפסקוק קודם⁵ נאמר "והר
סיני עשן כולו מפני אשר ירד עלילוי ה' באש".
הרור והד מליא עשן, אך לא בענו. ולכןaura: אם
האש" - ירד עלילוי ממש", צריך היה הור
לבנערו⁶ [ובמיוחד הצמחים וכל אשר היה עליון,
כనאמר בມפורש בפסקוק⁷ שלל הר סיני היה
סנה, וכפי המובן בפשתות, לא היה זה הסנה⁸
או הצמח היחיד על הר סיני⁹].

(5) יט. יה. ועדיו ל�מן כ, טו: ואת הלחדים ג' ואת
הרור (רכ) עשן ג'. ולהעיר מפרשיטים כד, יז: נאש אוכלת
בראש ההר. ואכ"ם.

(6) כמו בסנה שנאמר (שמות ג, ב) "הסנה בוער באש".
אף שגם ברור סיני נזכר (אתהנן ד, יא) והוא בפרש"ז
פרשנותנו יט, שם ד"ה הכבשון. שם ה, כ) "והחר בוער באש
ביזה", עשן (וכיו"ב), וכמיש"ג (אסתר א, יז) "וותמן
בעריה". וזהו רשות בשלה טו, ח: כועס .. עלה עשן ..
שריפה.

(7) שמות שם, א'ב.
ושאגי בסייעתו דסנה ונאמר (שמות שם) שתהנה ש"הסנה
איןנו אכל".

(8) ראה רבנן א, ו.
(9) ראה שמות שם: וינהג את הצאן ג' (כדי גרענות -

ראה רש"י שם). ונאמר (תשא לד, ג) "אל ירע אל מול
ההר ההוא". ולהעיר מפרש"ז שמות שם, ב: ולא אילן
אחר כ'!
ולחותopic: אתל שאין שם אילנות ועתבים רק הר של

א. הקושי שמיישב רש"י בפסקוק
"ירד ה' על הר סיני"

על "ירד ה' על הר סיני"¹ מפרש רש"י:
יכול ירד עלילוי ממש, תלמוד לומד² כי מן
השם דברתי עמכם, מלמד וכו' (בדהילן
ensus ג').

בפשתות מסבירים, שכונת רש"י היא
ליישב את הסתירה בין הפסוקים: כאן נאמר
"ירד ה' על הר סיני", שימושו הפשוטה
היא "ירד עלילוי ממש", ומماחר יותר נאמר כי
מן השמים דברתי עמכם". ועל כך מшиб רשות:
מלמד...".

אך אי אפשר לומר שוויה כוונת רש"י כאן,
כ:

(א) לשם מה צריך רשות להקדים ולומר את
המלחים "יכול ירד עלילוי ממש" - הוא צריך היה
להתחליל מיד בkowski³ "וכתוב אחד אומר כי מן
השם...". וכדומה?

(ב) וענוק: הסתירה בין שני הפסוקים
מתעוררת רק בפסקוק המאוחר יותר כי מן
השם...". ומדובר מתייחס רשות לסתירה כבר
בפסקוק שלונו⁴?

[ובמיוחד כאשר בפסקוק כי מן השמים...]
אכן מתייחס רשות לסתירה - "וכתוב אחד
אומר ירד ה' על הר סיני", בדהילן בסעיף
ד'.

הכרחי אפוא לומר, שכונת רש"י אינה

(1) פרשנתנו יט, ב.

(2) פרשנתנו כ, יט.

(3) וכפרשי"ז בענין זה עצמו - בכתב היד השני (הובא ל�מן
בפניהם).

(4) במשיכל לזרו (וראה גם ריע"ב) כתוב, בביברשו
"מלמד שהרכין כ"ו מתרץ רש"י מש"ג "אל ראש ההר"
(ע"ש) - אבל מהו שרשות לא העתיק תיבות אל ("אל"
ראש ההר") בהדברו המתחליל (ואיפילו לא רמנון "בגונ")?
מוות, שבפרקתו בא לפרש רק התיבות "ירד ה' על הר
סיני".

עליו ממש", בעוד אשר כבר יודעים זאת מן הפסיק הקודם "והר סני עשן כולו",endl; בדיעבד?

ג. כיצד נלמדים כל פרטיה פירוש רשי' לפי הפשט

לאחר מכן מנשיך רשי' ואומר: "מלמד שהרכין שמיים העליונים ותחתוניים והצעין על גבי ההר כמצע על המטה, וירד כסא המכובע עליהם".

המקור לפירוש זה הוא ב"מכילתא"¹¹. אך, כאמור פעמים רבות, מעתט רשי' בפירושו רק את מדרשי חז"ל שהם לפי דרכ הפשט וחשובים לפניו של מקרא. ובמיוחד בעניננו, כאשר רשי' אינו מצין (כפי שהוא נהוג במקרים רבים¹²) מקור לפירושו. ומובן, שהוא לומד פרושה הульם פרטיו (כא-מן, מכילתא, אלא) מפניו של מקרא.¹³

יש להבין: כדי לישב בין שני הענינים – (א) "ירד ה' על הר סני", (ב) "מן השמיים דברתי עמכם" – די, לכאורה, לומר בקצרה, "מלמד שהרכין שמיים על גבי ההר וירד עליהם"¹⁴,

מנני למד רשי' בפניו של מקרא, ש(א) "הרclin שמיים העליונים ותחתוניים", (ב) לא רק "הרclin...", כי אם גם "וחיצין...". (ג) בפרט זה עבונ – "כמצע על המטה", (ד) וירד לא "ה'" בלשון הפסיק אלא) כסא המכובע עליהם?¹⁵

ד. השאלות המתעוררות בהשוואה פירוש רשי' על שני הפסוקים

בנוסף לדוקרים בפירוש רשי' במקומות זה, יש

(11) עה"פ.

(12) הכוונה להציג שבענץ פרש", משא"כ הצינוים שבפרש"י שחוזענץ – שם הוספה מאוחרת, ואנין בכתי"ר ורשי' ראשונים.

(13) וכדמוכה גם מה שיש כ"ב שינויים בין לשון רשי' ולשון המכילה. ואכן.

(14) ראה תיב"ע לעיל פסק יה: דארclin ל' שמי'.

(15) וב McLatta לפניו: וירד המכובע (ותיבת "כסא" – ליתה).

אפשר לומר, שהחר היה מלא עשן אך בנס לא בער, ברם לשם מה יש צורך לעשות נס זה במיחדים? ובמיוחד כאשר לפני כן, לגבי הסנה שהרב סני, כתוב שהוא בער. לפיכך פשט יותר להסביר שהדבר היה כך בדרך הטבע: כיון ששא"ה לא ירד עליו ממש", אלא היא נשאה מעל ההר, וכך לא بعد ההר, אלא רק עשן כולו" מפני האש אשר הייתה רק סמויה אליו¹⁶, כתוכנתה הטבעית של האש, שכאשר האש סמויה במידה מספקת לדבר כלשהו עליה מדובר זה, "עשן".

ולפיכך אומר רשי' מיד בפסק זה "ירד ירד עליו ממש" – מן הפסוקים כאן¹⁷ מתעורר ספק אם "ירד עליו ממש".

אך לפי זה יש להבין מצד שני: מדוע זה ספק בלבד ורשי' זוקק לווכחה מהפסק המאוחר יותר "כִּי מִן הַשְׁמִים..." שלא ירד

אננים – הרי ע"פ טبع גם עשן אין שירק*. [ואף שהעשן ה' עד לב השמיים" (ראה פרש"י פשטו שבהערה 6) זה לאוורה ענין ניטי – הרי אין הכרה ע"ד הפשט** לאגדיל הנס ולומר שם עצם התווות ועשן וה' שא"ע"פ בצע. ולהעדר מרד"ח וכל העם תש"ז]. והוא לנוון ע' 297 (ס"ז).

ומ"ש באוה"ה עה"פ והס עשן: שלשלת האש בגופו של הר ונשרפו אבנוי כי – הרי פ"י עשן – שנשרפו, אין ע"ד הפשט.

(10) מצד הפסק השמיים – כדלקמן בפרש"י כאן "הרclin שמיים כי".

(11) ולא כת רשי' פירושו לפניו עה"פ, והס עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שהוא המטיל השפק), כי עה"פ וירד גוי שהוא סביר בו – כבנמה מקומות עדי"י שמחכה עד שייעו כל הפרטים (אולי מצא בהם תירוץ).

* באפשריך כאן הקשה: "ברhor סני אין בו אילנות ונציז כי מדבר והוא ואיך היה עשן מופיע האש" (ראה נס אה"ת פרשנותו ונתקנת ודר"ה והס נשות ותרכ"ה, תרט"ב תש"א, תש"ח. ועוד) – אבל ע"ד הפשט איין קושיא אז. שדר סני הוז ברבו כבניהם. ואולי בוחנת האלשין זאת. שדר סני עשן כולו" נאגב של אבנוי ואין שירק לומר כי, ודר סני עשן כולו" נאגב בד"ה והס ורשי' ב"ב שאל רוז בה אילנות ונציז כללו.

ומזהותה גלומר שמודשתות חלוקות וזה ובשמר טפ"ב דלחץ מ"ד הסנה הוא הפקות בכל הצומח וככל השון, "אפרילו סנה") ולחץ מ"ד הסנה עשו קצין וודידן, ואכ"ם.

** משא"כ ע"ד הדורש והסוד – ראה במקומות שננסנו בשזה"ג והקדום.

... מזה ישנו הלימוד לנשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – להשלוחות תחכינה דכ"ק מו"ח אדמו"ד נשיא דורנו – שהתאספו כאן ייחדיו מכל קצוי תבל בה, "כינוס השלוחות העולמי". . בזמןנו זה, נשי ובנות ישראל אודות גודל הזכות דنسית ובנות ישראל להבאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שבה "בשכਰ נשים צדקניות שיש בדור"⁵, כנ"ל.

עלילוי נשמת

ר' הירש ב"ר אשר הכהן ע"ה העכט נפטר ביום כ"ג שבט ה'תשע"ז ת. נ. צ. ב. ה.

*

ולזכות

זוגתו מרתה ריזל בת דבורה תה' העכט לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י יונ"ח שיחיו

* *

עלילוי נשמת

מרתה שרה טוביה בת ר' שבתי ע"ה ליטט נפטרה ביום כ"א שבט ה'תש"ע ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנה

הרה"ת ר' מרדכי יוסף זוגתו מרתה חי' שיחיו ליטט

מית זיך פאר] הגמר והסיום ד„מעשינו ועובדתינו“¹ של בני במשך כל הדורות שלפני זה, לסייע את הבירורים האחוריים בגלות, ובלשונו כ„ק מוח אדמור“² – „לצחצח את הכתורנים“; עבדתינו מתחטאתי בהבאת הגאולה בפועל עבור דורנו ועבור כל הדורות שלפני זה! זאת אומרת, שבדור זה מסוימים את מעשינו ועובדתינו של בני במשך כל הדורות.

... בדורו של נשיא דורנו גופא ישנים כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום עשרי לחודש אחד עשר (יוז' שבט ת„ש יוז') – סיום התקופה של עבודה כ„ק מוח אדמור“ נשיא דורנו בחיותם בעלי מא דין. (ב) היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (היום השלים הראשון לאחר ההסתלקות), ובמיוחד בשנות עשתי עשר (תש"א)³ – כשהתחיל המשך והחידוש של התקופה חדשה ו„נתלו המאורות“ של הדור השביעי מאדה"ז (או הדור התשיעי מהבעש"ט). (ג) התקופה לאחר הסתלקות בתו של כ„ק מוח אדמור“ ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

... יום העשרי בחודש האחד עשר קאי על סיום וגמר העבודה של בירור ה„שיריים“ האחוריים של הגלות, „לצחצח את הכתורנים“.

... היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – מצין שנוסף ולאחריו העבודה דיום עשרי בחודש אחד עשר, משיגים ומתעלמים (ע"פ הכלל ד„מעליין בקודש“⁴) גם להגilio (יום) דאחד עשר.

... ובזה גופא מגיעים אח"כ לדרגת גבואה עוד יותר – שאוחזים כבר לאחרי סיום עבודה כל הבירורים, אף כבר „צחצחו את הכתורנים“ וכו', וצריכים רק להיות מוכנים לקבלת משיח צדקנו – השלים דאחד עשר (לגמרו שלא בערך לעשר) .. כמרומז בכ"ב שבט .. אחד עשר בכפלים.

... אחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדרה לו יתרוך בתחתונים) להגאולה .. שלימות עניין זה נעשה ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

יתרו לקוטי

שיעור

(א) כאן אומר רשיי „שמות העליינים ותחתונים“, ושם – „שמות ושמי השמים“²⁰?

(ב) שם מוסוף רשיי הוכחה מן הפסוק – „וכן הוא אמר ויט שמים ויד“. והרי, לכראה, אם נדרשת הוכחה לפירוש מפסיק, צריך היה רשיי לצטט את הוכחה בפעם הראשונה שבה הוא מביא פירוש זה?

(ג) אם רשיי מביא שם ורק את הפירוש בכללות, ללא כל הפרטים, כدلעיל, מדוע הוא מציין את הפרט „והציען על ההר“²¹? ובמיוחד כאשר בפסוק שהוא מציג הוכחה נאמר רק „ויט שמים“ – שימושמו „הריכין“²² – ולא אמר הפרט של „והציען“..

ירידת ה' על הארץ, ורוממות ה'

הסביר לכל זה הוא: הבדלים בין שני פירושי רשיי נובעים מהבדל כליל בין הפסוקים כאן ובפרשה „אתם ראים כי מן השמים דברתי עמכם“:

במשך הפסוקים כאן מסופר שהקב"ה ירד על הר סיני באופן גלוי לעין כל עד אשר החר עצמו התקדש, ולכן – „השמרו לכם עלות ברה... לא תגע בו יד... לא יוכל העם לעלות אל הר סיני... הגבל את ההר וקדשו“²³.

[ולפיכך ווקוק רשיי להוכחה מן הפסוק „כי מן השמים...“ לך שלא ירד עליו ממש“, לモרות שכטב (כדלעיל סעיף ב'), והר סיני (פרק) נשן כולם – כי מכל המשך הפרשה כאן יוצא ש„ירד עליו ממש“. ולכן הפסוק „ויהר סיני עשן כולם“ רק „מטיל ספק“ („יכויל“) אם ירד עליו ממש, אך איןנו מכיריע את הספק].

„והציען על ההר“, שבמחלוקתם שם ליתה. וראה גם מדרש

לקח טוב על ב' הכתובים. ולשון המכילתא ע"פ ויריד: שמות התחתונים ושמי

שמים העליינים. וראה לממן הערה 28.

ובפרט שבמכילתא שם ליטתא, כנ"ל העלה 19.

(21) כתרגום ע"פ – ש"ב ותחלים שם.

(22) פרשanton יט, ביגיא. שם, כג.

להבין גם כיצד מתאים פירוש רשיי כאן לפירשו על הפסוק השני, כי מן השמים דברתי עמכם, שם הוא מפרש: „וכותב אחד אמר ויריד ה' על הר סיני, בא הכתוב השלישי והבריע בינויהם: מן השמים השמייע את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשׁו הגודלה. בבודו בשמיים ואשו ובבורנו על הארץ. דבר אחר: הריכין שמיים ושמי השמים והציען על ההר, וכן הוא אומר¹⁸: ויט שמיים ויריד.“

תמונה: בפסוקנו מביא רשיי רק את הפירוש „הריכין שמיים...“, ואילו על הפסוק „כי מן השמים...“ אומר רשיי (א) פירוש נסף, (ב) הפירוש היחיד כאן „הריכין שמיים...“ מופיע שם כפירוש שני. כמובן, אין הוא הפירוש העיקרי לפיו פשטוטו של מקראי?

כן יש להבין: אכן, לגבי השמת הפתרים, „מצצע על המטה“ ויריד כסא הכבוד עליהם“ בפירוש השני, ניתן לומר, שרש"י מסתמך על פירושו הקודם, ומציין רק את הפירוש באופן כללי.

אך צריך להבין את השינויים שם ואת ההוספות¹⁹:

(16) ממקילתא עה"פ. וראה תוו"כ ברייתא ד"ג מדרות בסופה. מדרש תהילים מומור יה.

(17) ואתחנן ד. לו.

(18) ש"ב כב, י. תהילים ית, ז.

(19) אף שבס המכילתא יש שינויים בין ב' הדרשות על ב' החותמים – הרי

[נסוף על העיקור שורשי" מעתיק רק מדרשי חול" שום ע"ד הפשט, ובפרט שכן לא ציין רשיי המקור (וכנ"ל בפנימים – הר) – ברכות – הדרשות על ב' החותמים אפשר לומר שם ב' דרישות של ב' תנאים]

[וליהיר שדורשה עה"פ ויריד נאמנה סתם, והע"פ כריכיו השם והוא דעת רע"ק (וור' יישמעאל*) סיל „הריכיו השלישי מן השמים גו"ג – פ"י הא „שבריש“]:

אבל בפרש"י מסתבר לומר שם אוו' מה השמיים מוסיפה כרוממה גם מה שביברשו עה"פ כי מן השמיים מוסיפה

(*) וצ"ע, שהרי בתוו"כ דלעיל העירה 16 – שהתחלה הבריתא הוא לר' יישמעאל אוור – הובא הפייס „מלמד שרוכין והקב"ה כי" שמות. והלשון שם הוא ע"ד לשון (ונע"ק שביברשו עה"פ כי מן השמיים גו' (לא – ע"ד לשון הדרשתה עה"פ ויריד גו').

היא כאן לכל ה"שמות" – "העלונים" ותחתונים".

וכיוון שמדובר כאן על ירידה, אין רשי' משתמש בלשון הפסוק²⁷ "שמות ושמי השם", אלא בביטוי המותאים לעניין הירידה²⁸ – "העלונים ותחתונים".

לעומת זאת כוונת רשי' שם היא להסביר את ההדגשה של "כִּי מִן הַשָּׁמִים...", אך באופן שלא יסתור לפסוק "וירד ה' על הר סיני". וכן מוסף רשי', שלחמות השם... הרכנן שמיים...", דבר המפוזת את ההדגשה "כִּי מִן הַשָּׁמִים...", בכל זאת הפעולה של "הרכנן שמיים" כוללת גם את "השמיים ושמי השמיים", דבר המגביר את רוממותה המקומית, שהקדוש-ברוך-הוא דבר מעלה גבי "שמי השמיים"²⁹, כפי שם היו על ההר.

ו. כאן – "כמצע..." – השמיים בטלים לארץ

מהמשך הפרשה יוצא, ש"וירד ה'..." היה באופן שקדושת השכינה שرتה על ההר עד אשר הדר התקדש – וקדשתו, כדעתיל, וכן אין די במילימ "הרכנן שמיים...", כי הן מספרות על "וירד..." בכלל. אך לא על אופן הירידה שהקדוש-ברוך-הוא ירד על הר סיני עד אשר הדר התקדש.

לפקך צרייך רשי' להוסיף "והצין על גבי" – השכינה שרתה על ההר. וייתר מכך: "ההר" – הטענה שרתה על ההר. והר מכך: "כמצע על המטה" – ה"מצע" אינו דבר החשוב כשלעצמם, אלא הוא חלק מן המטה, וכך בעניננו: "ה"שמות" לא נשארו דבר פרט מן ההר, אלא הם הפכו ל"מצע" של ההר, וכן שרתה קדושת השכינה גם על ההר עצמו.

אבל בפסוק "כִּי מִן הַשָּׁמִים...", מושם

לעומת זאת הפרשה "אתם ריאתם כי מן השמים דברתי עמכם" מדגישה את ההיפך – עד כמה הקדוש-ברוך-הוא נעלם ורחוק מארץ, וכן לא תעשות את, לא תעשות דמותםashi המשמשים לפני במרומים".²⁴

ולכן שם הפירוש הראשון (והעיקר) לפישוטו של מקרא הוא ש, כבבodo בשמיים (ויק) אשו וגבורתו על הארץ – כי לפי פירוש זה מודגשת רוממותה הקדוש-ברוך-הוא מעל הארץ – "כבבodo" לא ירד על הר סיני, אלא נשאר בשמיים".

ואילו לפי הפירוש "הרכנן שמיים...", אין ברורה ההדגשה אתם ריאתם כי מן השמיים בדברתי עמכם"²⁵, שהקדוש-ברוך-הוא דבר מקומו נעלם ורחוק, בעוד אשר השם ירד על הארץ, על הר סיני.²⁶

ו. ההבדל בין הביטויי "העלונים ותחתונים" לבין "השמיים ושמי השמיים"

לפי זה מובן גם מודיעו אמר רשי' כאן "הרכנן שמיים העליונים ותחתונים", ואילו שם – "הרכנן שמיים ושמי השמיים": מטרת רשי' בפירושו כאן היא להסביר את משמעות הפרשה, את יירודתו של הקדוש-ברוך-הוא על ההר, אך באופן שאינו סותר לפוסוק כי מן השמיים..., ווירד סיני ענן...". וכן ששלפי הפסוקים כאן יוצא (א) הקדוש-ברוך-הוא עצמו, (ב) ירד על הר סיני – אי אפשר לומר ש"הרכנן שמיים" בלבד, שבין ה' לבין הר סיני ישנו רקיע אחד בלבד, וכן מובן, שאם בניתוחים ה' עניין של הסתלקות, כפי שהי' בכ"ב שבט ארבע שנים לפני זה (שנת התשמ"ח), ה"ז אך ורק בכך לפועל את العلي' היחידה שנותרה – העלי' דהגאולה האמיתית והשלימה.

(24) פרשנו כ, כ וברשי'.

(25) ראה גם משכיל לודז': דלישון מן השמיים לא דיק כ"ב פ' זה.

(26) ומ"ט ציריך גם לפירוש הב' – כי לפי ה' קשה: (א) "וירד ה' על הר סיני" משמע שגם "כבבodo" ירד. (ב) בשביל קדושת ההר אין מספיק "ঐশু গবৰণী" וצ'ל גם "ঐবৰণী" על ההר.

(27) יעקב י. י. ועוד.

(28) ובפרט שלשן הכתוב "שמות ושמי השם" צרייך פ" (שמות תחתונים ועליונים).

(29) ובמקטלאת שא: הרכנן שמיים העליונים (ולא נזכר – תחתונים). ועוד"ז הוא בתו"כ שהעהgra. 16.

או מהאלט שווין נאך דעתם העובדה פון אלע בירורים, און מהאט שווין אויך "צוגעפוץט די קנעפ" וכו', און מ"דארכ נאך שטיין גרייט צו מקבל זיין משיח צדקנו – די שלימוט פון אחד עשר (אינגאנצן שלא בערך צו עשר) .. כמרומז אין כ"ב שבט .. אחד עשר בכפלים.

... נאך כ"ב שבט (יום הסתלקות פון בתו) האט זיך אויפגעטאן דער שלב האחرون אין צוגרייטן די וועטלט (אלס א דירה לו יתברך בתחתונים) צו דער גאולה .. שלימוט עניין זה קומט ע"י ושבכר נשית ובנות ישראל.

... דערפון האט מען דעתם פאר נשית ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – פאר די שלוחות תחיינה פון כ"ק מו"ח אדמור' נשיא דורנו – וועלכע האבן זיך דא צוואמענגעקליבן מכל קצוי תבל אין דעתם "כינוס השלווחות העולמי" .. בזמננו זה, די לעצטער רגעים פאר דער גאולה – צו מעורר זיין זיך און אלע נשית ובנות ישראל וועגן דעתם גודל הזכות פון נשית ובנות ישראל צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וועלכע קומט "בשער נשים צדקניות שיש בדור"⁵, כנ"ל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"פ שבט, וליל ויום ב' פ' משפטים, כ"ב שבט תשנ"ב)

(5) יל"ש רות רמז תרו בסופו (מדרש זוטא רות).

דורנו זה הוא הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – כפי ש"ק מו"ח אדמור' בעל הילולא הכריז והודיעו כמ"פ, שכבר סיימו הכל ועכשו צריכים רק לקבל את משיח צדקנו בפועל ממש – במלוא מובן, שאם בניתוחים ה' עניין של הסתלקות, כפי שהי' בכ"ב שבט ארבע שנים לפני זה (שנת התשמ"ח), ה"ז אך ורק בכך לפועל את العلي' דהגאולה האמיתית והשלימה.

... דובר ריבוי פעמים שהחידוש והעלוי הנפלא של דורנו – הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – שהוא משקף [עד שטעלט

פון דעם דור – דור לעצטער דור פון גלוות און דור ערשותער דור פון גאולה – איז ערד שטעטלט מיט זיך פֿאָר דעם גמר וסיום פון "מעשינו ועבודתינו"¹ פון אידן במשך כל הדורות שלפנוי זה, צו פֿאָרענדיקן די לעצטער בירורים אין גלוות, ובלשונן כ"ק מ"ח אדמו"ר² – "צופוץן די קנעפלעך"; אונזער עבודה באשטייט אין ברענגען די גאולה בפועל פֿאָר דעם דור און פֿאָר אלע דורות שלפנוי זה! דאס הייסט, איז אין דעם דור איז מען מסיים מעשינו ועבודתינו פון אידן במשך כל הדורות.

... אין דעם דור פון נשיא דורנו גופה זייןען פֿאָראן עטלעכע שלבים ותקופות, ובכללות – דריי שלבים: (א) יומ עשירי להודש אחד עשר (י"ד שבט ת"ש י"ד) – דור סיום התקופה פון עבודת כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחימ חיותו בעלמא דין. (ב) דור יומ למחרטו – יומ אחד עשר לחודש אחד עשר (דור ערשותער גאנצער טאג לאחרי הסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תש"א)³ – ווען עס האט זיך אונגעהויבן דור המשך וחידוש פון א נײַער תקופה ונטלו המאורות פון דעם דור השבייעי פון אלטן רבין (אדער דור התשייעי פון בעש"ט). (ג) די תקופה נאך דור הסתלקות פון בתו של כ"ק מ"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

... יומ העשירי בחודש האחד עשר גיט אויף דעם סיום וגמר העבודה פון מברר זיין די לעצטער "שיררים" פון גלוות, "צופוץן די קנעפלעך".

... דור יומ למחרטו – יומ אחד עשר לחודש אחד עשר – באדייט איז נוסף און נאך דור עבודה פון יומ עשירי בחודש אחד עשר, דערגריכט מען און מען וווערט נתעללה (לויט דעם כל פון "מעליין בקודש"⁴) אויך צו דעם גילוי (יום) פון אחד עשר.

... אין דעם גופה קומט מען דערנאך צו נאך א העכערע דרגא –

(1) תניא רפלין.

(2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) ראה סה"ש תשנ"ח"א ע' 255 הערה 99.

(4) ברוכות כת. א. וש"ג.

יתרו שיחות

ובענץמו³² ירד³³ למצריים "והכתי כל בכור". ובכל ואת אין מוצאים שהיה ביציאת מצרים³⁴ העשן וכו' כפי שהיה ב', וירד ה' על הר סיני³⁵. כדי להסביר את ההבדל שבין "וירד ה'" על הר סיני³⁶ ווארד להצלzo מיד מצרים³⁷, מדייק רשיי בלשונו ואומר "וירד כסא הקבוד עליהם" – המילה "כסא" מצבעה על קבויות וחסיבות (ובמיוחד – "הקבוד") ומולוכה.³⁸ ככל מר, בזמן מותן תורה היה הקדוש-ברוך-הוא על הר סיני באופן של התישבות וקביאות, כבוד ומולכה.³⁹ וכן גרט "וירד ה'" על הר סיני לכל הפרטים המוזכרים בפרשה.

ט. פרק יט פסוק ב – כתור

שבמכות, פרק ב פסוק יט – מלכות שבכתר

מן הענינים המופלאים⁴⁰ שבדרך הרמו והסוד בפירוש רשיי:
ההבדל האמור לעיל בין שני הפסוקים, ובמיוחד בין שני פירושי רשיי הנ"ל – שכאן מודגשת יותר היורדה, אלא שהיא הייתה באוף של "הרclin שמים...", ואילו שם מושם הרגש על "מן השמים דברת עמכם", מעל הארץ, אלא שהשם היו במצב של "הרclin..."

רמזו בפרק, שהפסוק "וירד ה'" על הר סיני" מופיע בפרק יט פסוק כ, ואילו הפסוק "כִּי מֵן הַשְׁמִים..." הוא בפרק כ פסוק יט.⁴¹

(32) ראה פרש"ז שם (ד"ה אעשה שפטים אני ה'): אני בעצמי ולא שילתי.

(33) להעיר גם מהנה אי, הברשת". וירא יה, כא וברש".

(34) ועוד"ז בקריס" בכבוזו נגלה עלייהם" (פרש"ז בשלוח צו, ב"ד"ה וה אילם) ומ"מ לא היו בו כל הפרטים שבמ"ת.

(35) ולהעיר דויט שמים וירד קאי בפשטות על המכות ממצרים – ראה פ"ז שבתולמים שם. ועוד.

(36) טמות ג, ת.

(37) פרש"ז מקץ מא, ב.

(38) להעיר מפש"ז בראשית א, ב.

(39) לשון השלה במס' שבעות שלו (קפא, א).

(40) ידועה השקוט בוגנע להלכה זו לאפקטלאך

לקוטי

הרגש על כך שהקדוש-ברוך-הוא דיבר מן המשמים, ולא מן הארץ, ושם אין רשיי יכול לומר שפסוק זה בא להציג "(והציען...)" – מטען על המתה", כי זהה הדגשה הפוכה – שהশמים היו "בטלים" להר (ארץ).

אך גם שם מוכחה רשיי להוסיף "(והציען)", כי במילים "הרclin שמים..." בלבד אין מיושבת הסתרה של "וירד ה'" על הר סיני", שהקדושה שרתה על ההר עצמו. ולכן מוכחה רשיי לומר "(והציען)" – שהশמים לא נשאו גבויים מעיל הר סיני, אלא "(הציען עיל ההר)".

בכך מובן גם מדוע ציריך רשיי להוסיף שם את ההוכחה מן הפסוק "ויט שמים וירד": החוכחה מן הפסוק היא על כך, שהפסוק אינו מדגיש יותר מאשר "ויט שמים" – שימושתו הרכין²², וכן גם בספק "כִּי מֵן הַשְׁמִים...". בפסוקים אין מודרך על המצב של "כמציע על המטה"³⁰, שאו "בטלים" ה"שימים", ונעים הרכין²³, והוא רק המשך חלק"ן מן ההר, אלא "(הציען)" והוא רק המשך ל"הרclin", ונכלל ב"ויט" – הקדוש-ברוך-הוא הוריד את השמים עד ההר, אך לא יותר מכך, גם או הם נשאו "(השימים" כשלעצמם, ולאחר מכן ההdagשה, אתם ראתם כי מן השמים דברת עמכם".

ח. ההסבר ל"וירד כסא הקבוד"

לפי האמור לעיל, שכונת רשיי כאן היא להסביר את אופן ירידת הקדוש-ברוך-הוא על הר סיני, מובן גם סגנוןו של רשיי "וירד כסא הקבוד עליהם":

לגביו יציאת מצרים נאמר³¹ "וְעֹבֶרְתִּי בָּאָרֶץ מִצְרָיִם...", שהקדוש-ברוך-הוא בכבודו

(30) ב' הירושים ברשיי אינם סותרים זלי – אלא שבכל מקום מפרש רשיי מה מדגיש פש"מ דפסוק זה: בכתבו "וירד ה'" על ה"ס" שבו מודגשת קדושות ההר, הרי בפרש זה השמים הם "כמציע על ההר", בכתבו "כִּי מֵן הַשְׁמִים גו'" מודגשת שמם בפ"ג, מעתק רשיי רק "(והציען)".

(31) בא יב, יב. וראה שם יא, ד.

כתר שבממלכות – "הרין שמיים..." .

ואילו פרק כ פסוק יט – "יט" הוא פרט ב"כ" – מורה על מלכות שבכתר. ولكن התוכן הכללי הוא – מן השמיים", רומיות הקודוש ברוך הוא על העולם, (בחינתת כתור). וגם כאן מגלת רשי", שאין זה כתור כי שהוא עצמו בהעלם, אלא "הרין שמיים..." – מלכות שבכתר.

ו. "כמצע על המטה" רק בכתר שבממלכות

זה גם ההסבר בפנימיות לכך שבפירשו על הפסוק "וירד..." אמר רשי" "כמצע על המטה", ואילו על הפסוק "כי מן השמיים..." הוא משמש זאת:

כיוון שכתר שבממלכות הוא פרט בספרית המלכות שענינה ירידה למטה, תיתכן גם "בכתר" שביה ירידה ו"התלבשותה" למטה, עד "כמצע על המטה" ,⁴⁷ כدلעיל בסעיף זו:

שונה מכך בחינת מלכות שבכתר – הארת הכתור למטה. כיוון שכתר הוא בעצם אור שמנעל העולמות, לכן גם כאשר הוא מאייר למטה – מלכות שבכתר – אין זה באפן של התלבשות, אלא בבחינתת מקיפה⁴⁸ – "שמיים".
(מושיחות ש"פ יתרו וש"פ מושפטיים תשלא")

(47) ולחותך: מלכות נקראת מטה (פרදש שער כ"ג ערך מטה. מאוי"א ע' מטה. וראה ח"ב קלג, א. הגהות הרחץ) לח"ג, א: העלין שביה, המקיף וכו' – כתור שבממלכות, הוא (כוגמת) מצע על המטה (שהוא ביחס עם זה – חלק מומטה).

(48) ראה תוכ"א ס"פ ויקתל (בפי, "אסטלך קרא דקוב"ה").

יט (כנאמר בספרים), וזה הגימטריא של מיליו שם הווי (שם מ"ה).⁴¹ משמעות ה"מילוי" היא – אופן ביטוי האות בדיבר,⁴² "גilio" הבהיר, ובמספריות מתבבא הדבר בספרית המלכות.⁴³ כ" היא (תחילת המילה) כתור⁴⁴, שהכתר היא דרגה מקיפה ונעלית מסדר ההשתלשלות.

כל הספריות כוללות זו בזו, ולכן יש בדרגת כתור עניין של מלכות שבכתר. ככלمر, הדרגה שבה הכתור, שמעיל לעולם, הוא כמובן של גilioי למטה – מלכות. וכך יש גם בספרית המלכות דרגה של כתור שבממלכות – שבממלכות, עולם הגilioי,⁴⁵ מתגלה ה"בתר".

והו הבדל בין שני פסוקים אלו:

פרק יט פסוק כ – "כ" הוא פרט ב"יט" – מורה על כתור שבממלכות, וכן התוכן הכללי של הפסוק הוא, ירידה – מלכות. אך רשי", יינה של תורה⁴⁶, מגלת, שבירידה זו נמצא

ומקורה – אבל אופן הרי נמצא חלוקה זו בכל הספרים, דכל תפוזות ישראל (וגודלי ישראל) ומאה כוב' דורות, ומרוג יישאל תורה ייירה. ולהעיר מחרובם היל' מורים (פ"א הי"ג. פ"ב הי"ב) בוגזע למנהגות ומנהג שפטש בכל ישראל. – וראה לקו"ש ח"ה (ע' 57 ואילך. ע' 337 ואילך) בעניין שמות הסדרות.

(41) ל"ת להאייזיל בראשית, ב. כג. שה"פ ול"ת שם, ג. ס. ולייקוטם שם, ב. ג. תורא, ג. סידור קטע, ב. ס. ויעוד.

(42) ראה סדור שם. קטע, ב. קצב, ב. ויעוד.

(43) סדור שבהערה 41 (43)

(44) לקו"ת שהש' הל', ג. ושם: וכן עשרים והוא גימטר כתור. וראה פרדס שער טו פ"א. שכ"ז פ"ד (מהקדמתה תקו"ז).

(45) ראה תוכ"א שם, סע"ד.

(46) היום יום ע' כד.

כ"ק לאַדזָּנְגָּדוּ מִזְרָבָנוּ זֶרְבָּלְגָּדוּ
מלך המשיח

משיחא), ע"י גילוי החסידות דהבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, אשר לכשיפוצו מעינותו חוצה "אתני מר" דא מלכא משיחא.¹ ויש לומר, שבהתאם לתוכן תיבת "מיד", צריך לומר שגם האותיות הקשורות לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא באים כולם יחד בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן. כמו כן גם בזה ש"מיד" הוא גם ר"ת "משה, יהושע, דורם", שלשלתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בוגע לדורנו זה – שבאותו הדור ישנו הגilioי דשלשתם – מ' (ר"ת משיח²), י' (ר"ת דב' שמותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ד נשיא דורנו), בח"י עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגilioי דתורת החסידות (מעינות הבעש"ט) על ידו, ישנו גם הגilioי דבח"י אחד עשר, "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³, דוד מלכא משיחא.

ס"ה.

אונזער דור איז דער לאַצְטָעֵר דור פון גלוֹת און דער ערְשְׁטָעֵר דור פון דער גאולה – ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר דער בעל הילולא האט מכריין מודיע געווען כמ"פ, איז מהאט שווין אליך פֿאַרְעַנְדִּיקְט און אַיצְטָעֵר דארף מען נאָר מְקֻבָּל זִין מִשְׁיחָ צְדָקָנוּ בְּפּוּעַל מִמְשָׁ – בְּמַיְלָא אַיז פֿאַרְעַנְדִּיק, אַז אוּבָ בִּינְתִּים אַיז גַּעֲוֹעַן אַן עֲנֵנִי של הסתקות, ווי דאס אַיז גַּעֲוֹעַן בְּכָבְשָׁת אַרְבָּע שָׁנִים לְפָנֵי זֶה (שנת ה'תשמ"ח), אַיז דאס אַך וְרַק בְּכָדֵי צוֹ בְּרַעֲנְגָעַן דִּי אַינְצִיקָעַ עַלְיָה וּוּאַס אַיז נאָר גַּעֲלִיבָן – די עַלְיָה פָּונְ דער גאולה האמיתית והשלימה.

מ'האָט גַּעֲלַעַט מַעֲרַעַט מְאָל דַעַם גַּעֲוֹאַלְדִּיקְעַן חִידּוֹשׁ וְעִילּוֹי . . .

(הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, ד.ה. אֹז דער דור הראשון פון מטען תורה (דור משה) פארביבנדט זיך מיט דעם דור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא משיחא), דורך גילוי החסידות פון דעם בעש"ט און רבותינו נשיאינו ממלאי מקוםו, וואס לכשייפוצו מעינותיך חוצה "אתי מר" דא מלכא משיחא¹.

ויש לומר, אֹז בהתאם צו דעם תוכן פון דעם וארט "מיד" (גלייך), דארף מען זאגן אֹז די דריי אותיות זינגען פארבונדן ניט מיט דריי באזונדערע זמנים (משה בדורו, ישראל בעש"ט בדורו, און דוד מלכא משיחא בדורו), נאָר זיי קומען אַלע צוֹזָאמָעַן בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומו אוייך אין דעם וואס "מיד" אֹז אויך ר"ת "משה, יהושע, דורם", וואס אַלע דריי זינגען געווען בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה – אֹז אין דעם זעלבן דור האט מען דעם גילוי פון אַלע דריי – מ' (ר"ת משיח²), י" (ר"ת פון ביידע געמען פון כ"ק מוח'ח אַדְמוֹר) און ד' (דורם); צוֹזָאמָעַן מיט דער משה שבדורנו (כ"ק מוח'ח אַדְמוֹר נשיא דורנו), בח"י עשר (עשיר בשבת) כולל אוייך דער גיליי תורה החסידות (די מעינות הבעש"ט) על ידו, האט מען אוייך דעם גיליי פון בח"י אחד עשר "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³, דוד מלכא משיחא.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"פ שבט תשנ"ב)

1) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – כש"ט במלחתו. ובכ"מ.

2) להעיר שמנחם שמו (סנהדרין צח, ב).

3) ראה שמור פ"ב, ד. שם, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

בזמןנו זה, בעמדנו סמוך מיד לפני הגאולה האמיתית והשלימה .. .
כמובן כמ"פ שישימו כבר הכל וכעת צריכה רק להיות הגאולה בפועל.

* * *

... מדובר כמ"פ הראשיתיבות בדרך אפשר של "מיד" – משה, ישראל (הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, היינו שהדור הראשון דמתן תורה (דור משה) מתקשר עם הדור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא

הוספה בشورת הגאולה

טו.

"קהל גדול ישבו הנה"¹, לארצנו הקדושה, "ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשות השנה ועד آخرית שנה"², – שלכן, גם לפני הגאולה יושבים בה בני לבתו, ללא פחד מזה ש"אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" בגלל ש"מלכי אומות העולם מתגרים זה בזו", כיוון שהקב"ה אומר להם (לישראל), בני, אל תתייראו כל מה שעשיתם לא עשית אלא בשבילכם .. (וכופל העניין) אל תיראו, הגיע זמן גואלתכם³, "מלך המשיח .. עומד על גג בית המקדש והוא משמעו להם לישראל ואומר ענויים הגיעו זמן גואלתכם".

(משיחות ש"פ יתרו, ד"י שבט תנש"א)

1) ירמ"י לא, ז.

2) עקב יא, יב.

3) יל"ש ישע"י רמו תשצט.

מד.

בזמןנו זה, וווען מ'האלט סמוך גלייך פאר דער גאולה האמיתית והשלימה .. . כמובן מעדערע מאָל אֹז מ'האָט שוין אלץ פאָרענדייקט און אייצטער דארף נאָר זיין די גאולה בפועל.

* * *

מדובר כמ"פ די ראשיתיבות בדרך אפשר פון "מיד" – משה, ישראל